

Årsberetning og regnskap 2018

KS Bedrift

Årsberetning 2018

KS Bedrift er arbeidsgiver- og næringspolitisk organisasjon for i overkant av 500 bedrifter. Foreningen har forretningslokale i Oslo.

Felles for medlemmene er at de har offentlig eierskap eller at de leverer grunnleggende tjenester til lokalsamfunnene. KS Bedrift

valg, næring og eiendom, kultur, park, idrett, kompetanse, arkiver og museum, IKT, sekretariater, friluftsråd, kjøkken og husholdning, bibliotek og forlag, barnehage, tilsyn og rådgivning.

I 2018 vedtok KS Bedrift ny strategiplan som er retningsgivende for vårt arbeid. Vår visjon

«Bærekraftige samfunn – nyskapende arbeidsliv» peker både på muligheter og utfordringer.

Digitalisering, automatisering og økte krav til bærekraft betyr at våre medlemsbedrifter må fornye seg for å kunne levere bærekraftige, moderne og effektive offentlig tjenester. Samtidig stiller det store krav til KS Bedrift som veiviser og støtte til disse bedriftene.

Kravene fra omverden gir også store muligheter. Samfunnsbedriftene kan bli lokale spydspisser som går foran og viser vei for både kommuner og næringsliv. KS Bedrift kan bli en spydspiss som sikrer samfunnsansvarlig forretningsdrift både hos medlemmer og i egen organisasjon.

For å få til dette er det nødvendig med tydelige prioriteringer. KS Bedrift har derfor funnet frem til fem satsningsområder i vår nye strategiplan som skal styre veien videre de neste årene:

Samfunnsansvarlig forretningsdrift

Bærekraftige samfunn - nyskapende arbeidsliv

TYDELIG

- fordi vi opererer i et mangfold av meninger og organisasjoner
- fordi vi skal være klare på hvem vi er, og hva vi ønsker å oppnå

FRAMOVERLENT

- fordi vi skal skape resultater og positive endringer for våre medlemmer
- fordi vi skal legge premisser for samfunnsutviklingen
- fordi vi skal være "på ballen", og utfordre hverandre til stadig forbedring

TROVERDIG

- fordi du skal kunne stole på KS Bedrift som arbeidsgiver- og næringsorganisasjon
- fordi vi skal være grundige og etterrettelige i alt vi gjør, og bruke hverandres kunnskap og erfaringer

styres av generalforsamling, styre og bransjestyrer.

De fire største bransjene er energi, avfall, havner, beredskap, brann/redning, men vi har også medlemmer innen vann og avløp, parkering og samferdsel, helse og rehabilitering, krisesentre og omsorgstjenester, økonomi og revisjon, pensjon, kontrollut-

- Attraktivt og anstendig avtaleverk
- Merverdi for innbyggere og næringsliv
- Politisk gjennomslag
- Profilerings av samfunnsbedriftene
- Løsningsdyktig organisasjon.

Satsingene innenfor disse hovedområdene er gjengitt i faktaboksene utover i årsberetningen.

Innhold:

Arbeidsliv og juss	side 5	Kommunikasjon	side 17
Næringspolitikk	side 8	Møteplasser	side 19
- Energi	side 8	Medlemsrekruttering	side 20
- Avfall	side 9	Styrende organer	side 22
- Havn	side 11	Årsregnskap 2018	side 24
- Brann og redning	side 13	Noter til regnskapet	side 26
- EU og internasjonalt arbeid	side 16	Revisors beretning	side 30

Utvikling i resultat og stilling

	2018
Driftsinntekter	43 209 204
Driftsresultat	-1 422 535
Årsresultat	-431 952

	31.12.2018
Balansesum	31 230 846
Egenkapital	20 284 220
Egenkapitalprosent	64,95%

Det har ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets slutt som har betydning for det fremlagte årsregnskapet.

Omsetningen i 2018 var 43 209 204 kroner, som er en økning på 3,84 prosent fra i fjor. Årsresultatet ble redusert fra 2 157 879 kroner i 2017 til -431 952 kroner i 2018.

Ved utgangen av året var totalkapitalen 31 230 846 kroner, sammenlignet med 28 208 830 kroner året før. Egenkapitalandelen pr. 31.12.2018 var 63,92 prosent sammenlignet med 73,7 prosent i fjor.

Styret mener at det fremlagte årsregnskapet gir et rettviseende bilde over utviklingen og resultatet av foretakets virksomhet og stilling.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekreftes at forutsetningene for fortsatt drift er til stede.

KS Bedrift har stabil medlemsmasse, men har som mål å rekruttere flere nye bedrifter - både enkeltmedlemmer og grupper av medlemmer.

Arbeidsmiljø og personale

KS Bedrift har i 2018 hatt 23,5 årsverk, fordelt på 11 kvinner og 13 menn. To medarbeidere har sluttet – en jurist og en kommunikasjonsrådgiver.

Stilling som kommunikasjonsrådgiver ble gjort om til kommunikasjonsdirektør og lyst ut før sommeren. I tillegg ble det lyst ut stilling som jurist og et toårig engasjement som rådgiver innen medlemsrekruttering og nettverk. Alle stillingene ble besatt høsten 2018, med tiltredelse 1.1.2019.

Løsningsdyktig organisasjon

KS Bedrift skal være en attraktiv arbeidsplass med kompetente og utviklingsorienterte medarbeidere. Vi gir medlemsbedriftene god service og er framoverlente i søken etter ny kunnskap om kommer dem til gode.

Hovedgrep:

- Utvikle en fleksibel organisasjon som møter medlemmenes behov.
- Ivareta medlemsbedriftenes interesser og tilby spisskompetanse på utvalgte områder.
- Fremme innovativ kultur i KS Bedrift.

Sykefraværet har vært på 4,43 prosent. Tilsvarende tall for 2017 var 2,3 prosent. Økningen skyldes primært et langtidssykefravær første halvår. Fraværet er ikke relatert til arbeidet eller arbeidsmiljøet. Det har ikke vært skader eller ulykker i 2018.

Styret anser arbeidsmiljøet som tilfredsstillende, og har ikke iverksatt spesielle tiltak på dette området i 2018.

I henhold til KS Bedrifts vedtekter skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent i alle valgte organer. Heller ikke i 2018 har dette vært tilfelle, da det kun var noen få utskiftninger i styrende organer. KS Bedrift bestreber seg på å oppfylle dette målet.

Ytre miljø

Selskapets virksomhet forurensrer ikke det ytre miljøet. KS Bedrift vil legge til rette for digitale møter blant annet for styrende organer, for å redusere antall reiser.

Utsiktene framover

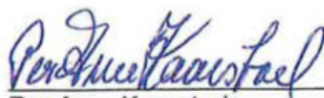
KS Bedrift er i en positiv utvikling og ser mulighet for fortsatt vekst på flere viktige samsfunnsområder.

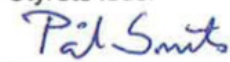
Resultatdisponering

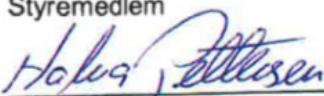
Underskuddert i KS Bedrift på 431 952 kroner foreslås disponert som følger:

Overføres fra annen egenkapital: 431 952 kroner.

Oslo, 05.03.2019
Styret for KS Bedrift

Per Arne Kaarstad
Styrets leder

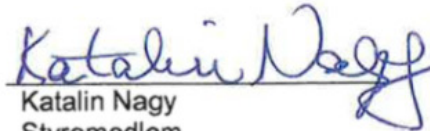

Pål Yngve Smits
Styremedlem

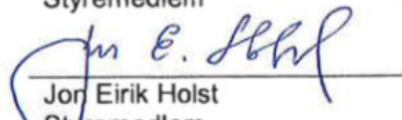

Halvar Pettersen
Styremedlem

Per Olav Pettersen
Nestleder

Cicel Torill Aarrestad
Styremedlem

Øivind Brevik
Daglig leder

Katalin Nagy
Styremedlem

Jon Eirik Holst
Styremedlem

Arbeidsliv og juss

KS Bedrift skal bidra til å utvikle arbeidslivet og støtte opp om den lokale arbeidsgiverrollen. Vi skal være en troverdig samarbeidspartner med et tydelig, attraktivt og anstendig avtaleverk som bidrar til gode og forutsigbare rammevilkår for våre medlemsbedrifter.

Vi tilbyr advokatbistand og juridisk rådgivning på de områdene medlemsbedriftene har sin virksomhet.

Tariffoppgjør 2018

Våre medlemsbedrifter er tilknyttet én av fire selvstendige tariffavtaler: den kommunale Hovedtariffavtalen (HTA), Hovedtariffavtalen for konkurranseutsatte bedrifter (Bedrifts-avtalen) eller Energiavtalene I og II. Med unntak av HTA som utvikles i samarbeid med KS, gjennomfører KS Bedrift selvstendige forhandlinger for avtalene. Hovedavtalen (HA), som vi har felles med KS, er overordnet disse avtalene.

I år var det et hovedoppgjør hvor alle tariffavtalene ble reforhandlet i løpet av april og mai. Det ble oppnådd løsning i alle oppgjørene innenfor en økonomisk ramme på 2,8 prosent.

Som et resultat av forhandlingene av Bedriftsavtalen ble partene i tillegg enige om å etablere to partssammensatte utvalg (PSU):

1) Utvalg som skal drøfte og vurdere omfangsbestemmelsen i avtalen, samt vurdere om havner skal overføres til Bedriftsavtalen. Dette arbeidet hadde frist til 1. oktober 2018, men er ikke avsluttet. Prosessen er inntil videre stilt i bero.

2) Utvalg som skal vurdere endringer i den

alternative pensjonsordningen i Bedriftsavtalen. Utvalget skal søke en mer økonomisk fordelaktig pensjonsordning for bedrifter som har utfordringer med kostnadsnivået, samtidig som det gir arbeidstakerne en god pensjon. Arbeidet har frist til 1. februar 2019 og pågår fortsatt.

Arbeidsliv

Den store saken i 2018 var avklaring av offentlig tjenestepensjon, der partene i arbeidslivet og regjeringen kom fram til en av-

Attraktivt og anstendig avtaleverk

KS Bedrift skal være den foretrukne arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for samfunnsbedriftene. Vi skal ha et tydelig, attraktivt og anstendig avtaleverk. KS Bedrift skal være en troverdig samarbeidspartner for arbeidstakerorganisasjoner og myndigheter.

Hovedgrep:

- Være en tydelig og troverdig part i forhandlinger om nye avtaler.
- Bidra aktivt til at medlemsbedriftene er gode arbeidsgivere.
- Synliggjøre verdien av medlemskap for bedriftene.

tale rett i forkant av tariffoppgjøret. Offentlig tjenestepensjon skal ikke lenger samordnes med folketrygden, men utgjøre et påslag.

Også ordningen med avtalefestet pensjon (AFP) skal endres fra en ren førtidspensjon til å være tilsvarende den private AFP-ordningen. Denne er ennå ikke på plass. Det er heller ikke tatt stilling til hvordan særaldersgrensene skal håndteres i det nye systemet.

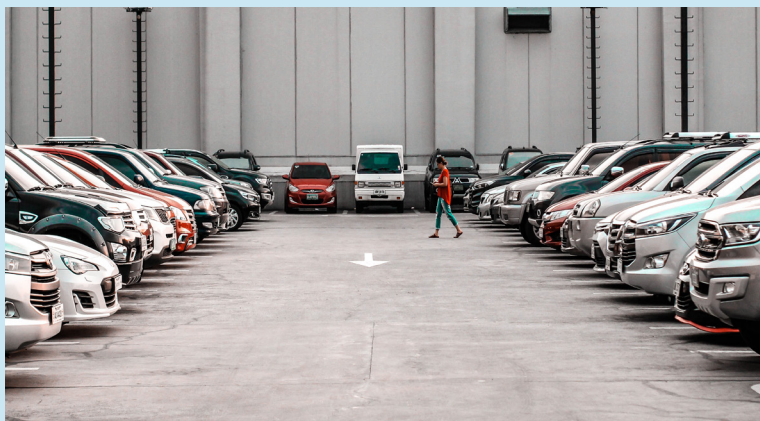
Ny offentlig tjenestepensjon skal tre i kraft fra 2020, og vil gjelde alle arbeidstakere som er født etter 1.1.1963. Det er gitt overgangsregler for årskullene 1959-1962, og kompensasjonsordninger for de som ikke har mulighet til å opparbeide rett til ny AFP.

Med ny offentlig tjenestepensjon vil det bli enklere å bytte mellom offentlig og privat

veiledning i de fleste arbeidsgiverspørsmål, men med hovedvekt på arbeidsrett og tariff. Tilbudet fungerer som et lavterskeltilbud med personlig kontakt og raske svar på henvendelser. I tillegg til support på telefon behandlet vi 1001 saker på e-post i 2018. Etterspørselen for direkte støtte i lokale prosesser er voksende, særlig for vanskelige personalsaker. For å svare på dette behovet har avdelingen dedikert en egen arbeidsrettsjurist som i hovedsak jobber med konkrete saker på dette området.

NY i 2018: Sunnmøre Parkering AS

Sunnmøre Parkering AS ble etablert i januar 2006 som et datterselskap av Ålesund Parkering AS. Der morselskapet har ansvaret for Ålesunds kommune parkeringsdrift, har Sunnmøre Parkering AS ansvar for drift og håndheving av parkering på privat grunn i henhold til privatrettslige regler. Sunnmøre Parkering AS ble medlem i KS Bedrift i 2018, og er dermed vårt 11. medlem innen parkering.

Advokatene i KS Bedrift svarer på en rekke spørsmål innen blant annet offentlige anskaffelser, offentlig støtte, konkurranse på like vilkår, selskapsrett, omdanning og organisering av selskaper, ulike problemstillinger som følge av kommunesammenslåinger, offentlighet og innsyn, GDPR og personvern, avtalerett, bransjespesifikke regelverk og generell næringsjus.

I gjennomsnitt får advokatene inn 15-20 nye saker hver uke. Rådgivning som krever ekstra tid og ressurser blir fakturert oppdragsgiver etter avtale. Advokatene tar større juridiske utredningsoppdrag for medlemmer i den grad det er kapasitet.

sektor uten å tape pensjon. Ordningen gir imidlertid ikke større forutsigbarhet knyttet til pensjonskostnadene.

Rundt årsskiftet 2017-2018 var endringer i arbeidsmiljølovens regler om beredskapsvakt ute til høring. Vi venter fortsatt på at saken oversendes Stortinget for endelig avgjørelse.

Rådgivning og kompetanseutvikling

KS Bedrift bistår medlemmene med råd og

Vi har opplevd en sterk økning i antall henvendelser relatert til kommunereformen, og dette gjelder spesielt IKS-loven og spørsmål om selskapsstruktur, endringer i selskapsavtalen, regler for uttreden og regler for økonomisk oppgjør. I den forbindelse har vi sendt flere anmodninger om tolkning og forståelse av relevant regelverk til Kommunal- og regionaldepartementet.

Vi har også rettet en henvendelse til Brønnøysundregistrene og bedt om at in-

terkommunale selskaper og pensjonskasser også må kunne levere samordnet registermelding elektronisk.

Advokatene i KS Bedrift sørger også for å oppdatere JUS-nettsider med informasjon om relevante juridiske temaer, maler og andre juridiske verktøy.

Rettssaker

Advokatene tar rettssaker etter en konkret vurdering av sakens art og teamets kapasitet. KS Bedrifts advokater har hatt fire pågående rettssaker i 2018: En sak vedrørende erstatning, en sak for arbeidsretten og to arbeidsrettssaker for ordinære domstoler. Vi har også bidratt til å løse en rekke saker

for ulike bedrifter ved forhandlinger før saken kom til retten.

Ved behov henviser KS Bedrifts advokater videre til advokatfirmaer vi har avtale med når behovet for juridisk bistand går ut over egen kjernekompetanse, eller vi ikke har kapasitet. KS Bedrift favner en rekke næringer hvor energi, avfall, havn og brann og redning er de største. Men det næringspolitiske arbeidet omfatter også en rekke områder som har interesse på tvers av den brede medlemsporteføljen.

KS Bedrifts rolle er å synliggjøre medlemsbedriftenes rolle i samfunnet, og påvirke deres rammebetingelser slik at de kan levere gode og bærekraftige tjenester lokalt og regionalt.

NY i 2018: Skoleskipet Gann

Det 109 meter lange skoleskipet Gann er en offentlig godkjent videregående friskole med kristen formålsparagraf. Skoleskipet består av selve skipet - MS Gann, som tidligere var Hurtigruteskipet "Narvik" - og et skoleanlegg på land. Skolen utdanner elever innen teknikk og industriell produksjon, elektrofag og maritime fag. Elevene bor og spiser om bord i skipet, og er med på seilinger i inn- og utland. Om sommeren seiler MS Gann cruise i Norge og Nord-Europa. Skoleskipet Gann ble medlem i KS Bedrift i 2018.

Næringspolitikk

Her følger et utvalg næringspolitiske saker som satte sitt preg på 2018.

Energi

Selskapsmessig og funksjonelt skille

Første halvdel av 2018 ble dominert av kravene om selskapsmessig og funksjonelt skille mellom nettvirksomhet og annen virksomhet som fulgte av endringer i energiloven som Stortinget vedtok i 2016.

Politisk gjennomslag

KS Bedrift skal være aktivt med når rammebetingelser endres. Vi bidrar med bærekraftige og framtidssorienterte løsninger når arbeids- og næringspolitikken utformes, slik at våre medlemsbedrifter kan utføre sine samfunnsoppdrag på best mulig måte.

Hovedgrep:

- Bidra aktivt til politikktutforming og bedre regelverk.
- Øke kunnskapen om KS Bedrift og bransjene vi representerer.
- Inngå og styrke allianser med sentrale premissgivere.

Vi hadde mange møter med opposisjonen på Stortinget, spesielt KrF, og jobbet også mye mot fylkespartiene. Vi mobiliserte ledere i medlemsselskapene, og forfattet et opprop til politikerne som også ble undertegnet av andre organisasjoner. Vi hadde også møte med NVE om forskriftsarbeidet.

Tariffutjevning

På samme tid som Stortinget vedtok opphevelse av kravet om funksjonelt skille for mindre selskaper, vedtok de at regjeringen skulle utrede utjevning av tariffer i distribu-

sjonsnett.

I løpet av høsten ble saken sendt tilbake til Stortinget, med konklusjon om at utjevning ikke var ønskelig. Vi har i ettertid kritisert den manglende oppfølgingen fra Olje- og energidepartementet, og hatt møter med flere stortingspolitikere om saken. Vi skrev et forslag til spørsmål om saken til Stortingets spørretime, som ble stilt av Sandra Borch (Sp).

Kraftskatteutvalget

I høringen i forbindelse med forslag til statsbudsjett løftet vi behovet for en omlegging av vannkraftbeskatningen, spesielt grunnrenteskatten. Dette standpunktet understreket vi også i bransjemøte med Kraftskatteutvalget.

Land og ladestrøm

Høsten 2018 ble problematikken rundt land- og ladestrøm i havner og fergekaier en viktig sak for KS Bedrift. Vi fokuserte spesielt på anleggsbidrag og måten dette behandles på i inntektsrammemodellen, i tillegg til tariffing. Saken er blitt tatt opp i ulike møter med stortingspolitikere og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), og omtalt i flere aviser og nyhetsbrev.

Effekttariffer

NVE foreslo i 2018 at nettleien i større grad skal gjenspeile hvordan nettkostnadene i nettet oppstår. De ønsker at strømkundene skal ha et abonnement tilpasset hvor mye strøm de vil bruke på én gang. Nettariffutvalget fikk utarbeidet en rapport om dette, og valgte vi å gå imot NVEs forslag.

Høsten 2018 startet arbeidet med å utarbeide en egen modell for effekttariffering som skal legges frem for energistyret og nettariffutvalget. Vi vil forsøke å skape gehør for modellen hos andre interessenter. NVE skal i første

kvartal legge frem et nytt forslag på høring.

Møteplasser og medlemskontakt

Energiutvalget hadde tre møter i 2018, og årsmøtet ble avholdt på Bedriftenes Møteplass 2018 (BM2018) 22. april. Nettariffutvalget har holdt to møter hvor effekttariffer har vært viktigste sak. Bredbåndsutvalget har hatt fire møter, Fremtid- og markedsutvalget har hatt tre møter, mens Nettreguleringsutvalget har hatt ett møte. I tillegg har det i løpet av 2018 vært holdt sju forhandlingsmøter om fellesføring og tre møter i Samarbeidsforum for ledninger i grunnen.

I 2018 etablerte vi kontakt med Digital Norway og Energy Network, og deltok på flere møter i NVE-regi. Vi fortsatte også vår workshopserie med ekstern konsulent ute hos medlemmene i regionene, deltok på felles møte hos de største energiselskapene i Finnmark (G6), og besøkte en rekke medlemsbedrifter.

Høringer

KS Bedrift har sendt inn en rekke høringssvar på energiområdet i 2018. Blant disse er høring om effekttariffer (NVE), høring om ny Statnett-tariff (Statnett), høring om beredskap i energiforsyningen, (NVE), høring om splitt av kundedatabaser (NVE), høring om endring i regelverket rundt anleggsbidrag (NVE), høring om KILE og referanserente (NVE), høring om opprinnelsesgarantier (OED), og høring om opprettelsen av klageinstansen Reguleringsmyndighetene (OED).

Avfall

Husholdningsavfall og sirkulær økonomi

Det viktigste temaet i 2018 var stortingsmeldingen om avfallspolitikk og sirkulær økonomi.

KS Bedrift startet arbeidet allerede i 2017 med møter hos ulike partifraksjoner i energi- og miljøkomiteen. Der har vi spilt inn blant annet behov for markedsstimulerende tiltak for utsorterte materialer, kvalitetskriterier for utsorterte materialer, finansieringsløsninger for å sikre innovasjon og nye løsninger, og samordning av avfallsstrømmer.

NY i 2018: Røros Elektrisitetsverk AS

Røros Elektrisitetsverk AS utnytter og foredler tilgjengelige energiresurser. De overfører, distribuerer og omsetter energi, og driver beslektet virksomhet med tilknytning til energiforsyningen. Hovedmarkedet er innen Røros kommune, og bedriften samhandler både med kunder og eiere for å bidra til utvikling av lokalsamfunnet. Røros Elektrisitetsverk AS ble medlem i KS Bedrift i 2018.

Ombruk og selvkost

Målene for materialgjenvinning rettes i stor grad mot kommunenes lovpålagte ansvar for renovasjon, og omfatter også ombruk. KS Bedrift har derfor bedt Miljødirektoratet om konkret avklaring om bruk av selvkostprinsippet. De konkluderte med at ombruk av avfall som kommunene har et lovpålagt ansvar for kan dekkes gjennom selvkost.

Lovendring fra 2004 må evalueres

KS Bedrift mener endringene i forurens-

ningsloven (2004) har gitt ett fragmentert ansvar og undergraver effektiv behandling av avfallet. Vi har derfor bedt om at lovendringen evalueres i lys av de nye målene for materialgjenvinning.

Samtykke for innsamling av avfall

Forurensningsloven slår fast at alle aktører

holdningsavfall.

Offentlige anskaffelser

Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) inviterte KS Bedrift til å gi innspill til miljøkriterier ved anskaffelser av transport av husholdningsavfall, både innsamling og langtransport. Kriteriesettet inngår i Balanserte anskaffelser med dialog (BAD), og ble ferdig høsten 2018.

Difi fikk i 2018 oppdrag fra Klima- og miljødepartementet (KLD) å utarbeide en veileder for hvordan offentlige anskaffelser kan bidra til å redusere bruk av unødvendig plast i offentlig sektor. KS Bedrift har bidratt til arbeidet.

Gjenvinningsbarometeret

KS Bedrift har laget et nettbasert gjenvinningsbarometer som enkelt visualiserer mengden husholdningsavfall som sendes til materialgjenvinning, fordelt på kommune, fylke, region og våre avfallsmedlemmer. Målet er å følge utviklingen i materialgjenvinningsgrad over tid.

Møteplasser og medlemskontakt

Bransjestyret i KS Bedrift Avfall har hatt fire møter i 2018. På grunn av konkurser hos private tilbydere av innsamling av avfall i 2017 og 2018 har KS Bedrift opprettet et Nettverk for egenregi for berørte kommuner som velger å drive innsamlingen selv. Det ble holdt to samlinger i andre halvår, og det planlegges fire samlinger i 2019. Her kan kommunale aktører utveksle erfaringer og «beste praksis».

KS Bedrift har også etablert Nettverk for bærekraftig innovasjon og omstilling, og her ønsker vi å inspirere medlemmene til økt materialgjenvinning gjennom innovasjonsprosesser som er så gode at nye løsninger tas i bruk.

NY i 2018: Senja Avfall Miljø AS

Senja Avfall Miljø AS er et interkommunalt selskap med 60 ansatte som eies av kommunene Balsfjord, Berg, Dyrøy, Lenvik, Målselv, Salangen, Sørreisa, Torsken og Tranøy. Senja Avfall samler inn og behandler alt husholdningsavfall i eierkommunene, samt en stor del av avfallet fra næringslivet i regionen. De produserer fjernvarmeenergi gjennom Finnsnes Fjernvarme. Senja Avfall AS ble medlem i KS Bedrift i 2018.

som samler inn avfall direkte fra husholdningene, må ha samtykke fra kommunen. Miljødirektoratet anslår at minst ti prosent av næringsavfallet egentlig er avfall som hentes direkte fra husholdningene fra private innsamlere. Det er behov for oversikt over dette avfallet.

KS Bedrift har samarbeidet med KS, utvalgte kommuner og kommunalt eide avfallsselskaper om å utvikle et digitalt verktøy for at kommuner som ønsker det kan gi samtykke til at andre enn kommunen samler inn hus-

Vi deltar også i faste fora: Nasjonalt kontaktforum for avfall, Nasjonalt forum for biogass, Avfallsforsk, NOX-fondet, Council of European Municipalities and Regions (CEMR) og Centre of European Enterprises providing Public Services (CEEP).

KS Bedrift Avfall har meislet ut en ny strategi for årene 2019-2023, basert på KS Bedrifts hovedstrategier.

Havn

Omstillinger

Havnene er på vei inn i det det grønne skiftet, og stadig flere havner investerer i og bygger ut landstrøm. ENOVA har delt ut 440 millioner kroner til utbygging av landstrøm i havn. Flere kysttrutehavner er i gang med å planlegge land- og ladestrøm for den nye Kysttruten som kommer fra 2020, blant annet i samarbeid med miljø- og klimaorganisasjonen Zero.

Gjennom Grønt kystfartprogram har flere havner utviklet en indekseringsmetode for miljødifferensierte vederlag og havneavgifter, i første omgang for cruisenæringen men etter hvert også for andre fartøysegmenter.

I tillegg står havnene foran et teknologisk skifte med automatiserte tjenester og en mer konkurransedyktig nærskipfart. Med regjeringens satsing på havrommet og nye grønne næringer, går havnene spennende tider i møte.

Fusjon med Norske Havner

Høsten 2017 startet en samtaler mellom Norske Havner og KS Bedrift Havn om mulighetene for å slå sammen organisasjonene. I 2018 ble det enighet om fusjon, med oppstart senest 1.1.2019. Norske Havner vedtok våren 2018 å legge ned organisasjonen og videre-

føre aktiviteten gjennom KS Bedrift under navnet Norske Havner.

De to ansatte i Norske Havner flyttet inn i lokalene til KS Bedrift i oktober 2018 og ble ansatt i KS Bedrift fra 1. januar 2019. Det har vært samarbeid om flere aktuelle saker siden vedtaket om fusjon.

Merverdi for innbyggere og næringsliv

KS Bedrift skal støtte samfunnsbedriftenes arbeid med å levere gode tjenester til sine kunder. Innbyggere og næringsliv skal oppleve at samfunnsbedriftene leverer stadig bedre tjenester. KS Bedrift skal være pådriver for en bærekraftig utvikling.

Hovedgrep:

- Bidra til at medlemsbedriftene utvikler bedre tjenester.
- Være pådriver for mer innovasjon og nye teknologiske løsninger.
- Bidra til at samfunnsbedriftene blir mer bærekraftige.

Ny havne- og farvannslov

En av de viktigste sakene i 2018 var høring på forslag til ny havne- og farvannslov fra Havnelovutvalget (NOU 2018:4 Sjøveien videre). Det er særlig to områder som har skapt debatt: Spørsmålet om å myke opp begrensningene på utbytte fra havnekapitalen, og at staten skal ta over forvaltningen av de kommunale sjøområdene.

KS Bedrift Havn hadde en grundig behandling av saken, og opplever å få gode tilbakemeldinger på høringsuttalelsen som ble levert. Det er forventet at regjeringen vil legge frem sitt forslag til ny havne- og farvannslov i løpet av 2019.

Riksrevisjonens kritikk om godsoverføring

Riksrevisjonen kom i 2018 med ny og svært kraftig kritikk av den manglende oppfølgingen av vedtaket om godsoverføring fra vei til sjø og bane (Dokument 3:7 (2017-2018)).

Kritikken gikk blant annet på en manglende styringsdialog mellom Samferdselsdepartementet og Kystverket, og mangel på konkrete

Statsbudsjett 2019

Den største havnenyheten i statsbudsjettet var bevilgningen på 50 millioner kroner til miljøvennlige og effektive havner – en ny ordning som KS Bedrift har jobbet for i lang tid. Selv om det i Nasjonal transportplan (NTP) er satt av en ramme på to milliarder kroner, er dette en god start som tyder på at regjeringen er villig til å satse på havner.

NY i 2018: Helgeland Havn IKS

Helgeland Havn er med sine 11 ansatte et interkommunalt selskap eid av Alstahaug, Dønna, Leirfjord og Vefsn kommuner. Målsettingen for virksomheter er at de samlede havneressurser til enhver tid skal utgjøre et konkurransedyktig havnetilbud ved å tilrettelegge infrastruktur som sikrer best mulig forbindelse mellom sjø- og landtransport. Helgeland Havn IKS ble medlem i KS Bedrift i 2018.

Det mest negative i budsjettet er at man heller ikke i 2019 kommer til å følge opp NTP, og vil ligge 600 millioner kroner under rammen. Det kan bety at nødvendig fornyelse og vedlikehold av farleden mange steder ikke vil komme i gang som planlagt.

Av positive tiltak var en avsetning på ti millioner kroner i forbindelse med overføring av fiskerihavnene fra stat til fylkeskommune, og opprettelse av egen post til Grønt kystfartprogram med sju millioner.

Havneforordningen

EU vedtok i 2017 en havneforordning som skal regulere levering av havnetjenester og innsyn i havnens økonomi. Høsten 2018 sendte Kystverket forordningen ut på høring, siden den åpner opp for nasjonale tilpasninger, blant annet hvilke havner som skal omfattes.

KS Bedrift Havn og Norske havner

tiltak for å stimulere til godsoverføring.

KS Bedrift Havn og Norske Havner sendte felles høringsuttale der vi understreket behovet for styrket logistikk og havnefaglig kompetanse i Kystverket.

Det ble også stilt spørsmål om det hadde hatt noen effekt at Samferdselsdepartementet hadde fått ansvar for sjøtransporten for å styrke og få den mer integrert i den samlede transportplanleggingen.

samarbeidet om høring blant medlemmene og høringsuttalelsen. Hovedbudskapet var at norske havner langt på vei oppfyller formålet med forordningen gjennom gjeldende norske regelverk. Det ble understreket at havneinfrastrukturen er preget av stor variasjon.

En overimplementering av forordningen vil kunne medføre unødvendig byråkratisering og økte kostnader som kan hemme utviklingen av effektiv og miljøvennlig sjøtransport.

Møteplasser

Havneutvalget har hatt fire møter i 2018, og årsmøtet ble holdt på BM2018. Det var også valg på medlemmer til felles valgkomité for en eventuell ny havneorganisasjon. Halvar Pettersen ble valgt som medlem for å representere medlemmene i KS Bedrift Havn, mens Finn Flogstad ble representant for de som har dobbeltmedlemskap i foreningene. Randi Tørring ble senere valgt i stedet for Halvar Pettersen ettersom han sluttet i stillingen som havnedirektør i Tromsø Havn i juni 2018.

KS Bedrift Havn har hovedsakelig tre møteplasser gjennom året: Havnelederforum, Havnedagen og fagsamling for havneansatte. På grunn av fusjonsprosessen med Norske Havner ble det ikke arrangert fagsamling for havneansatte i 2018. I stedet blir det en større samling i 2019.

Havnelederforum ble arrangert i Oslo med blant annet politisk rådgiver Marit Veia (V) fra Klima- og miljødepartementet, som fortalte om hva den nye regjeringsplattformen ville bety for havn og sjøfart. På Havnedagen under BM2018 var hovedtema forslag til ny havne- og farvannslov.

Klima- og teknologiutviklingen utfordrer også havnelederne og organisasjonene. Derfor har KS Bedrift Havn, i samarbeid med Vissa, gjennomført Topplederprogram for havneledere. Formålet har vært å gi påfyll i verktøykassa for å ta organisasjonene inn i en ny og krevende tid. Programmet ble avsluttet våren 2018.

Brann og redning

Aktivitet og rekruttering

I løpet av 2017 og 2018 har vi gjennomført be-

søk hos nesten alle medlemmer. Det har gått med mye tid og ressurser, men det har vært viktig å få en temperaturmåling på hvilke utfordringer medlemmene har, og hva vi kan bidra med.

Vi har bistått Haugaland brann og redning i etableringen av selskapet og en krevende oppstart med Haugesund som meldte seg ut igjen.

NY i 2018: Brann- og redningsetaten

Brann- og redningsetaten i Oslo kommune arbeider for at de skal ha den mest brannsikre byen i landet. Over 50 brannkonstabler ved sju døgnbemannede brannstasjoner, 16 brannbiler og én brannbåt er til enhver tid på vakt for å redde liv og verdier. Hovedstaden skal ha en beredskap som kan håndtere omfattende branner og ulykker. Oslo kommune, Brann- og redningsetaten ble medlem i KS Bedrift i 2018.

Tilsvarende har vi bistått Molde brann- og redningstjeneste med etableringen av et felles brannvesen i regionen, som har planlagt oppstart 1.1.2020. Vi er også i dialog med flere andre brannvesen som utreder interkommunale brannsamarbeid.

I tillegg har vi hospitert i Drammensregionens brannvesen og fulgt et vaktlag et døgn. Det er både lærerikt, slitsomt og gøy – og gir KS Bedrift legitimitet blant medlemmene.

Kontakt med fagforeninger

Det er etablert kontakt med Fagforbundet, Delta og Norges brannbefals landsforbund (NBLF). Vi har blitt enige om å holde jevnlig møter hvor brannfaglige problemstillinger skal diskuteres. Dette oppleves som en nyttig kanal av alle parter.

Kompetanseutvikling

KS Bedrift har etablert et lederutviklings-

effektivitet og tjenestekvalitet innen brann- og redningstjenestene. Begge programmene avsluttes i januar 2019.

I 2018 startet vi sammen med Fagforbundet en utredning om større mangfold i rekruttering av medarbeidere innen beredskap i brann- og redningstjenesten. Det er svært få kvinner og etniske minoriteter på dette området, og dette ønsker vi å endre.

NY i 2018: Nordmøte Kriesesenter IKS

Nordmøre Kriesesenter IKS har et døgnåpent kriesesenter-tilbud til innbyggere i Kristiansund, Aure, Averøy, Halsa, Surnadal, Smøla og Tingvoll som er utsatt for vold i nære relasjoner. De er et supplement til det offentlige hjelpeapparatet - et gratis lavterskeltilbud uten henvisning og timebestilling. I tillegg driver de forebyggende arbeid for å bekjempe vold i nære relasjoner. Nordmøre Kriesesenter IKS ble medlem i KS Bedrift i 2018.

Gjennomgang av brann- og redningstjenesten

Vi har besøkt alle partifraksjoner i Justiskomiteen på Stortinget bortsett fra SV, hvor møte er under planlegging. Dette er svært nyttig siden kunnskapen om brann og redning er svært begrenset.

Alle partifraksjonene har besøkt hovedbrannstasjonen til Nedre Romerike brann- og redningsvesen på Lørenskog.

Vi har også hatt møte med politisk og administrativ ledelse i Justis- og beredskapsdepartementet sammen med KS. Vårt hovedbudskap har vært behovet for en helhetlig og prinsipiell gjennomgang av brann- og redningstjenesten, gjerne i form av en ny stortingsmelding. På nyåret 2019 ble det klart at den nye regjeringen vil gå gjennom brann- og redningstjenesten og sette den inn i en større beredskapssammenheng.

program for ledergrupper innen brann og redning. Det deltar til sammen 45 ledere på dette programmet, og disse representerer både store og mindre brannvesen blant våre medlemmer og etatsbrannvesen som sorterer under KS.

Vi har også kjørt et benchmarkingsprogram for brann og redningstjenesten hvor landets åtte største brannvesen deltar. Hensikten er å utvikle felles, gode styringsindikatorer for

Vi har jevnlig møter med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) som er brannfaglig myndighet. Foruten helhetlig gjennomgang av brann- og redningstjenesten og ny forskrift for dimensjonering av forebygging og beredskap, har vi også diskutert en helhetlig finansieringsmodell for Nødnett, samt arbeidet med ny utdanningsmodell for både heltids- og deltidsansatte.

Nasjonale kriterier for tunnelsikkerhet

I 2018 fikk vi fullt gjennomslag for at Bane Nors veileder for tunnelsikkerhet ikke tilfredsstiller nasjonale og internasjonale krav.

Statens jernbanetilsyn (SJT) har bedt KS Bedrift i samarbeid med Vestfold interkommunale brannvesen, Bergen brannvesen, Oslo brann- og redningsetat og Rogaland brann og redning om å gi innspill til nasjonale kriterier og en veileder for brann- og redningsinnsats i jernbanetunneler. SJT ønsker også et samarbeid med de overnevnte om utvikling av nye sikkerhetsforskrifter for jernbanetunneler.

Vi jobber også parallelt med å styrke sikkerheten i veitunneler og tilrettelegging for redningsinnsats i disse.

Utvikling av alarmsentralene

KS Bedrift deltar i arbeidet med å samlokalisere brannvesenets 110-sentraler med politiets 112-sentraler.

I tillegg ønsker 110-forum at KS Bedrift skal være organisasjonen som representerer bransjen overfor sentrale myndigheter, uavhengig av medlemskap hos oss.

Møteplasser og medlemskontakt

Våre brann- og redningsmedlemmer var godt representert på BM2018, som også omfattet vårt årsmøte.

I 2018 etablerte vi et fagnettverk for brann- og redningsvesen som ikke er medlem i KS Bedrift, men som gjennom sin organisering som etat, vertskommune eller annet sorterer under KS. Utfordringene som brann og redningstjenester møter er som regel uavhengig av organisasjonsform- og tilknytning.

Så langt har Oslo brann- og redningsetat,

Bergen brannvesen, Fredrikstad brann- og redningskorps, Sarpsborg brannvesen og Molde brann- og redningstjeneste blitt medlemmer. Ambisjonen er å utvide dette nettverket ytterligere, særlig i Troms og Finnmark.

I samarbeid med Bergen brannvesen arrangerte vi todagerskonferansen «Digitalisering av hele verdikjeden i brann- og redningstjenesten». Dit kom drøyt 40 deltakere fra våre

NY i 2018: Sørbyen barnehage

Sørbyen barnehage er en helt ny privat barnehage i Gjøvik som ble åpnet i 2018. Totalt har de over 60 barn i alderen 1-5 år. Andel ansatte med barnehagelærerutdanning er høyere ved Sørbyen barnehage enn i resten av kommunen, og de har også færre barn per ansatt. Sørbyen barnehage ble medlem i KS Bedrift i 2018.

IKS-medlemmer og medlemmer i fagnettverket.

KS Bedrift har i 2018 brukt mye tid og ressurser på en større erstatningssak mot et av våre brannmedlemmer etter en stor lagerbrann. Det er foreløpig uklart hvilket utfall denne saken får, men avgjørelsen kan ha stor prinsipiell betydning for alle brannvesen.

EU og internasjonalt arbeid

KS Bedrift arbeider overfor EU i saker som berører våre medlemmer. Vi har vært representert i arbeidsgrupper i vår europeiske paraplyorganisasjon European Centre of Employers and Enterprises Providing Public Services (CEEP) på områdene offentlig innkjøp, avfall, energi og transport.

På energiområdet har vi også hatt nestle-

NY i 2018: Hagahaugen AS

Hagahaugen er et tidligere rehabiliteringssenter som nå er blitt et kommunalt eid aksjeselskap som driver eiendommen, basseng og utleie av konferansesal. Store deler av bygget er utleid til Voss kommune, hvor de har aldershjem og avdelinger for fysioterapi og rehabilitering. Hagahaugen AS ble medlem i KS Bedrift i 2018.

deren i CEEP, hvor den fjerde energimarkedspakken har vært sentral. I den anledning har vi også deltatt på møter i The European Federation of Energy Companies (CEDEC).

Vi bidrar til EU-kommisjonens arbeid gjennom KS-enes paraplyorganisasjon i Europa, The Council of European Municipalities and Regions (CEMR), spesielt på avfallsområdet.

I tillegg har vi i 2018 hatt flere møter med sentrale saksbehandlere i Europakommisjonen og i Europaparlamentet, blant annet for å fremme kommunale avfallsbedrifters viktige posisjon i den sirkulære økonomien. KS Bedrift har svart direkte (eller indirekte via CEEP og CEMR) på flere høringer fra EU-kommisjonen.

Konkurranse på like vilkår

Konkurranse reguleres av EØS-regelverket for offentlig støtte. I 2015 påpekte ESA at kommunenes skattefritak og at de ikke kan slås konkurs, kan gi kommuner og kommunalt eide bedrifter økonomiske fordeler sammenlignet med privateide konkurrenter.

ESA mente derfor at offentlige aktører som opererer på markedet må betale skatt, og ikke kan være omfattet av en ubegrenset garanti og som et minimum ha regnskapsmessig skille, eventuelt skilles ut som eget selskap.

Regjeringen opprettet derfor arbeidsgruppen «På like vilkår» ledet av professor Erling Hjelmeng ved Universitetet i Oslo. KS Bedrift har vært tett på dette arbeidet i løpet av året i samarbeid med KS, som også er representert i arbeidsgruppen.

Vi mener kommunene må ha frihet til å organisere seg på en måte som gir best mulig tjenester, og at overskuddskapasitet kan utnyttes fornuftig.

Det er viktig for våre medlemmer å bevare dagens handlingsrom innen reglene om utvidet egenregi, og at en eventuell utskillingsplikt bør avgrenses slik at kun økonomisk aktivitet av et visst omfang og varighet omfattes.

I 2018 ble det bestemt å opprette en stilling som kommunikasjonsdirektør i KS Bedrift. Rekrutteringen ble gjennomført på høsten, og ny kommunikasjonsdirektør tiltrådte 1.1.2019.

Ny nettside

Ny versjon av ksbedrift.no ble lansert i forbindelse med BM2018. Sidene har fått en betydelig ansiktsløftning, og justeringer er gjort på en rekke områder. Nyhetssaker er mer synlige, temasakene er presentert på en mer ryddig måte, og søkefunksjonen er forbedret.

Det er også lagt opp til mer billedbruk og en strammere layout, samt friskere farger. Siden er også søkemotoroptimalisert.

I tillegg har vi etablert en egen side for våre egne videoer. Det er også gjort en rekke endringer på nettsiden i etterkant av nylanseringen. Dette omfatter både design og funksjonalitet, og skal bidra til at ksbedrift.no til enhver tid fremstår som moderne og brukerorientert.

I tillegg har vi sikret at både nettsiden og måten vi formidler nyheter på er i tråd med det nye regelverket om personvern – GDPR – som trådte i kraft den 20. juli 2018.

Nyhetsbrev

I 2018 ble det sendt ut ukentlige nyhetsbrev på energiområdet, mens nyhetsbrev for områdene avfall, havn og brann/redning, samt KS Bedrifts hovednyhetsbrev, ble sendt ut to ganger i måneden.

Nyhetsbrevene er satt sammen av saker som er publisert på KS Bedrifts nettside. I tillegg til næringspolitiske nyheter, tar brevene som regel med seg både arbeidsgiversaker og juridiske saker. Vi har satt i gang et arbeid for

å hindre at nyhetsbrevene skal bli stoppet av brannmurer og spamfiltre.

Sosiale medier

KS Bedrift har økt sin tilstedeværelse på Facebook og Twitter. Dette bidrar til å synliggjøre organisasjonens synspunkter og markedsføre oss som medlemsorganisasjon.

De fleste sakene som er publisert på KS Bedrifts nettside blir også lagt ut på Facebook. Fra 2019 vil vi også øke vår tilstedeværelse på LinkedIn og Instagram.

Profilering av samfunnsbedriftene

KS Bedrift skal være en troverdig, framsøker og nyskapende aktør for bærekraftige og teknologiske løsninger for innbyggere og næringsliv. KS Bedrift skal være en synlig samfunnsaktør med tydelig identitet og budskap.

Hovedgrep:

- Tydeliggjøre samfunnsbedriftenes identitet og rolle.
- Delta aktivt i debatter på utvalgte satsingsområder.
- Skape relevante møteplasser for samfunnsbedriftene.
- Øke medlemsmassen.

Medieoppslag

I 2018 var KS Bedrift tilstede i mediebildet 522 ganger. Fem av disse gangene var TV-innslag på NRK – blant annet i Dagsrevyen. 285 av har vært innlegg i internettbaserte medier, mens 232 har vært på trykk i fysiske aviser.

For det aller meste har dette vært artikler som er skrevet av KS Bedrifts administrasjon. Det totale antallet omfatter likevel også mer generell omtale av KS Bedrift, for ek-

sempel i forbindelse med forhandlinger eller rettsprosesser av medieinteresse.

KS Bedrift har fått publisert flere artikler i ulike nasjonale, regionale og lokale medier. Disse har tatt for seg samfunnsbedriftenes bidrag til lokalsamfunnene og det grønne skiftet, problemstillinger rundt ordførere i eierorgan, hensyn rundt offentlige anskaffelser, samt forventninger til KrF i regjeringen.

I tillegg har administrerende direktør Øivind Brevik fått bred redaksjonell omtale i Kommunal Rapport i forbindelse med en undersøkelse om interkommunale selskap, samt ab kontroll av slike selskaper.

På området energi har vi fått publisert nær 50 artikler i nettmedier og papiraviser om funksjonelt skille i 2018. Artikkelen har stått i nasjonale, regionale og lokale medier, så vel som i flere fagtidsskrifter. Artikkelen «Krever elektrisk spleiselag» – skrevet sammen med Kraftfylka – kom på trykk hos NRK Ytring. Innlegget «Om prisen for elektriske ferger» kom på trykk i Dagens Næringsliv. Artikkelen «Rettferdighet for strømkundene» kom på trykk i 22 ulike lokalaviser. I tillegg er en rekke artikler publisert i ulike fagtidsskrifter. Flere av disse har omhandlet likere nettleie.

På området avfall har det vært publisert artikler om blant annet useriøse avfallsinnsamlere, kommunenes rolle i materialgjenvinningen, produsentenes ansvar for forsøpling, og hytterenasjon. I forbindelse med Reno Nordens konkurs ble direktør Svein Kamfjord sitert i flere aviser, blant annet Dagens Næringsliv, Dagbladet og E24. TV-innslaget «Hardplast» på Dagsrevyen problematiserte

håndteringen av innsamlet plast med utgangspunkt i situasjonen til avfallsselskapet SHMIL på Helgeland. Både SHMIL-sjefen og direktør Svein Kamfjord ble intervjuet. TV-innslaget «Mer enn hundre tusen tonn plast ble ikke gjenvunnet i 2016» ble vist på NRK Nordland. Temaet var også gjenstand for et nærmere fem minutter langt innslag i «Nytt på nytt». «Plasten ingen vil ha: - Vi er i ferd med å drukne i dette» kom på NRKs nettsider. Også her fikk KS Bedrift bred redaksjonell omtale. Saken ble også omtalt i et par lokalaviser og et fagtidsskrift. Artikkelen «Tror Stein Lier-Hansen at markedet løser alt?» kom på trykk i Ukeavisen Ledelse og Dagens Perspektiv.

Plastforsøpling var en av de store mediesakene i 2018.

På området havn har det vært publisert artikler om blant annet

utslippsfrie havner, landstrøm, den grønne sjøveien, fiskerinæringens behov for avklaring, og en bærekraftig cruisenæring. I tillegg har KS Bedrift blitt omtalt i forbindelse med saken mellom Tromsø Havn og Hurtigruten. Det har også vært en del medieomtale i forbindelse med sammenslåing av KS Bedrift Havn og Norske Havner. En rekke ulike saker har vært på trykk i ulike bransjetidsskrifter.

På området brann/redning har det vært publisert saker om Jernbanetilsynets frykt for redusert tunnelsikkerhet som følge av at Bane NOR bygger tunneler uten slokkevann og mekanisk ventilasjon. Saken var blant annet på NRK.no.

KS Bedrift har også vært omtalt i en rekke nasjonale og regionale aviser i forbindelse med en personalsak i Midt-Hedmark Brann og Redningsvesen.

Møteplasser

Ved siden av nettverk og kurs rettet inn mot hovedbransjene energi, havn, avfall og brann/redning, har KS Bedrift også arrangert og deltatt på en rekke møteplasser.

Vårt hovedarrangement BM2018 i april satte søkelys på hvordan selskapene kan ta i bruk automatiserte og digitale løsninger, og hvordan bedriftene kan håndtere det menneskelige aspektet når stillinger havner på den digitale «rødlista». Innledere fra blant annet Telenor, Vipps og egne medlemsbedrifter bidro til ny deltakerrekord med over 250 deltakere. Tilbakemeldingene på innhold og form har vært meget gode.

I august deltok vi på Arendalsuka, et politisk verksted som vi også kommer til å delta på de neste årene.

KS Bedrifts advokater har holdt en rekke kurs og temadager om alt fra personvern og

GDPR, via kommunesammenslåing, selskapsorganisering, konkurranse på like vilkår og offentlige anskaffelser, til eierstyring og selskapsledelse. Kursene holdes normalt i Oslo, men det er også gjennomført en rekke interne bedriftskurs og besøk ute hos medlemmer.

HR-nettverk og lederprogram

KS Bedrift har i løpet av 2018 etablert to HR-nettverk for medlemmer som får oppstart i januar 2019. 48 deltakere har meldt interesse, og KS Bedrift skal bistå nettverkene i planlegging og gjennomføring av to-tre møter i året.

Vårt populære lederprogram «Samfunnsansvarlige bedrifter – Bevisste ledere» var i gang med sitt 11. kull ved utgangen av 2018. Totalt har 270 ledere fra KS Bedrifts medlemmer deltatt på programmet.

Årskonferansen Bedriftenes Møteplass 2018 satt rekord med over 250 deltakere.

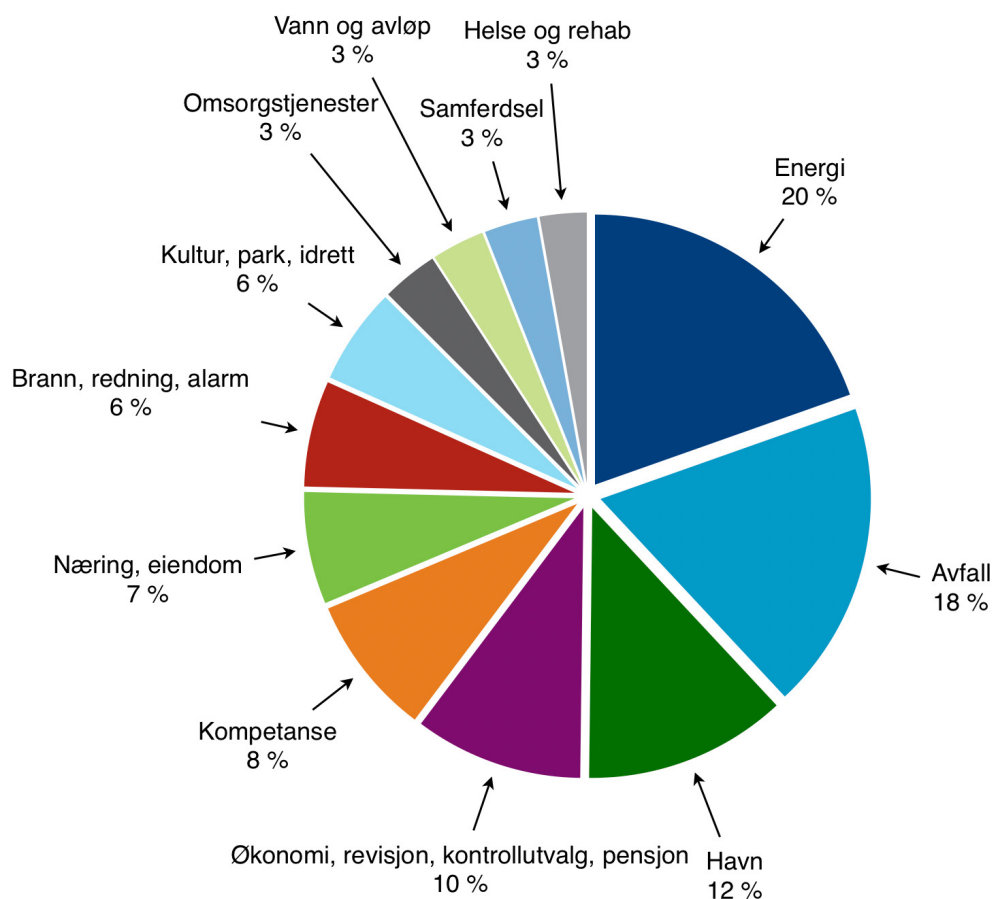
Medlemsrekruttering

Ved utgangen av 2018 var det 505 medlemmer i KS Bedrift. Det ble i løpet av året iverksatt tiltak i forbindelse med medlemsbedriftenes innmelding av underlag for beregning av kontingent. Dette var å oppfordre medlemmene til å melde inn eventuelle datterselskaper, noe som forenklet kontingentrapporteringer.

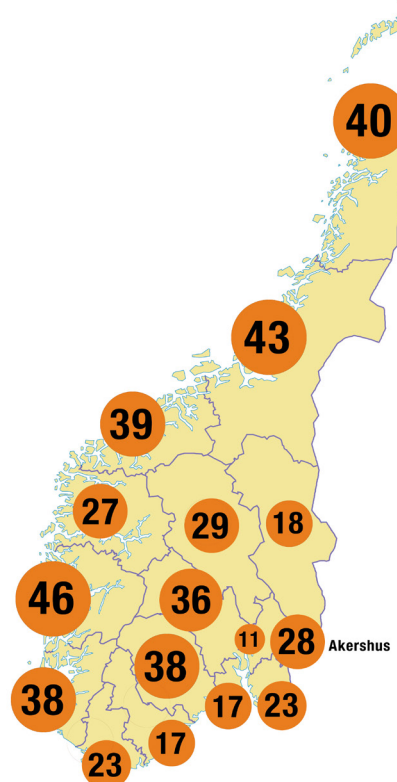
I løpet av høsten ble det opprettet et to-årig

engasjement, der ett av hovedansvarsområdene er å rekruttere nye medlemmer og medlemsgrupper. Stillingen er besatt og trer i kraft fra 1.1.2019. Problemstillingen knyttet til alternative pensjonsordninger gjør det fortsatt utfordrende å få inn nye bedrifter som medlemmer.

I 2018 inngikk vi tettere samarbeid med Arbeidsgiverforening for vekst- og attfø-

Medlemmer fordelt på bransjer

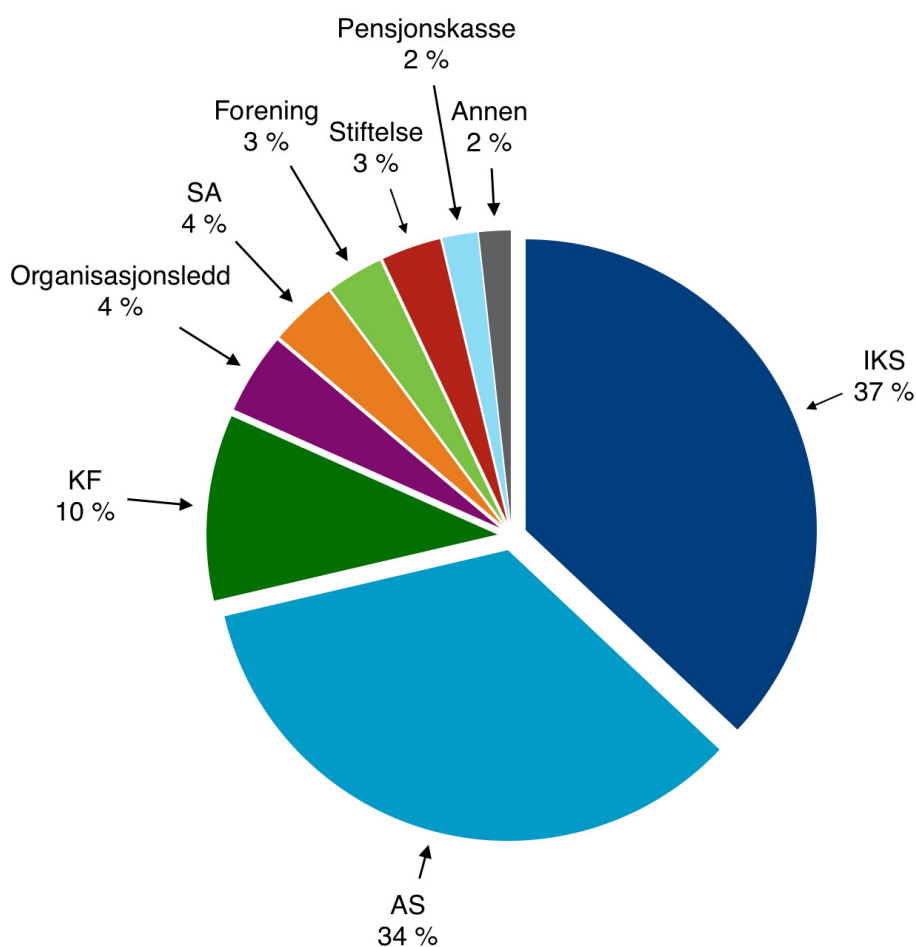
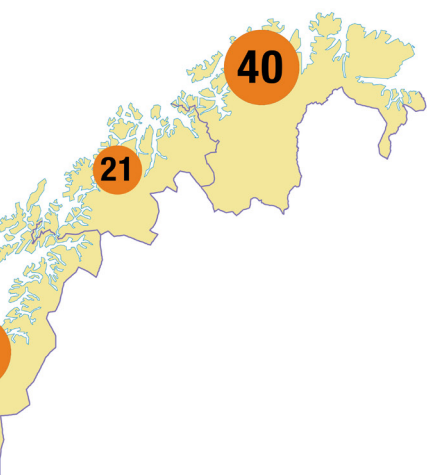
Medlemmer fordelt på regioner

ringsbedrifter (ASVL). Sammen fikk vi laget en veileder som viser handlingsrommet og mulighetene i regelverket for offentlige anskaffelser. Intensjonen var å gjøre eierkommunene tryggere på å bruke unntakene i anskaffelsesregelverket ved tildeling av kontrakter til ASVL-selskaper, og dermed bidra til vellykket arbeidsinkludering.

Vi videreførte også det gode samarbeidet

med Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) for å oppnå likestilling av revisorpraksis fra kommunal og privat revisjon.

Det har også vært tett samarbeid om hørings-svar til ny revisorlov våren 2018, og møter/kontakt med Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Finanstilsynet. Saken vil følges opp overfor Finansdepartementet i 2019.

t på landets fylker

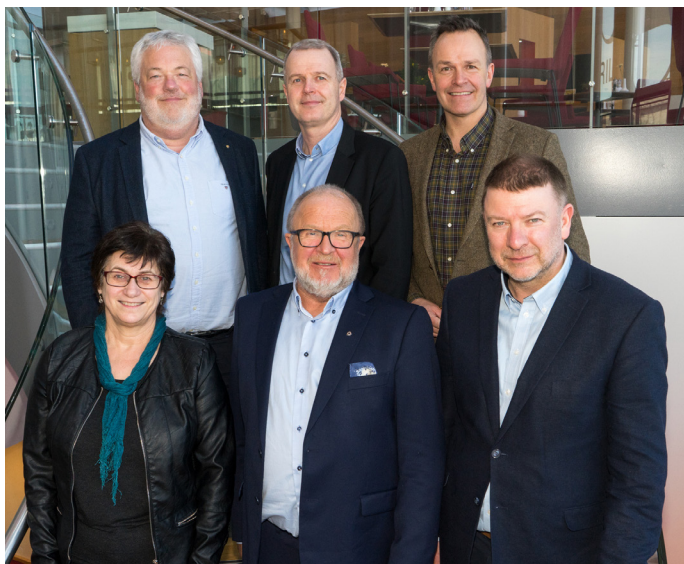
Medlemmer fordelt på foretaksform

Styrende organer

KS Bedrifts styrende organer har i 2018 hatt følgende sammensetning:

Styret i KS Bedrift

- **Leder Per Arne Kaarstad**
Sodvin SA
- **Nestleder Per Olav Pettersen**
Vestfold Interkommunale Brannvesen
- **Medlem Katalin Nagy**
Helse- og miljøtilsyn Salten IKS
- **Medlem Cicel T. Aarrestad**
Rogaland revisjon IKS
- **Medlem Pål Smits**
Lindum AS
- **Medlem Jon Eirik Holst**
Hammerfest Energi
- **Medlem Halvar Pettersen**
Tromsø Havn (til september)
- **Medlem Audun Halleraker**
Bømlo vatn- og avløpsselskap (fra september)
- **Varamedlem (møterett) Tore Lundestad**
Borg Havn (fra september)
- **Varamedlem Lars Øivind Andresen**
Øvre Eiker Energi (til september)

Styret i KS Bedrift: Bak fra venstre: Pål Smits, Jon Eirik Holst og Øivind Brevik (adm.dir.). Foran fra venstre: Katalin Nagy, Per Arne Kaarstad og Per Olav Pettersen. Cicel Aarrestad og Halvar Pettersen var ikke tilstede da bildet ble tatt.

Styret i KS Bedrift Energi

- **Leder Jon Eirik Holst**
Hammerfest Energi AS
- **Nestleder Lars Øivind Andresen**
Øvre Eiker Energi (til september)
- **Medlem Margrethe Ross Folkestad**
Hurum Energi AS
- **Medlem Ola Raknes**
Stranda Energi AS
- **Medlem Trond Lauritsen**
Sykkylven Energi
- **Varamedlem Bjørg Brestad**
Valdres Energi AS
- **Varamedlem Helge Morten Vangen**
Aurland Energiverk
- **Varamedlem Birger Høyland**
Jæren Everk

Styret i KS Bedrift Avfall

- **Leder Pål Smits**
Lindum AS
- **Nestleder Ingrid Hitland**
BIR Avfallsenergi AS
- **Medlem Bodil H. Øvretveit**
Sunnfjord Miljøverk IKS
- **Medlem Håkon N. Johansen**
Søndre Helgeland Miljøverk
- **Medlem Bjørn Erik Jønsberg**
Sør-Østerdal interkommunale renovasjonsselskap
- **Varamedlem Geir Tore Leira**
Innherred Renovasjon IKS
- **Varamedlem Ann Kristin Stedjeberg**
Frevar KF
- **Varamedlem Grunde Birkeland Rian**
TRV Gruppen AS

Styret i KS Bedrift Havn

- **Leder Tore Lundestad**
Borg Havn
- **Nestleder Halvar Pettersen**
Tromsø Havn KF (til september)
- **Medlem Rita Maraak**
Stranda Hamnevesen
- **Medlem Rune Hvass**
Arendal Havn KF
- **Medlem Arnt Helge Honstad**
Kristiansund og Nordmøre Havn
- **Medlem Ole Christian Fiskaa**
Ålesundregionens Havnevesen
- **Varamedlem Leif Gustav Prytz**
Nordkappregionen Havn IKS
- **Varamedlem Bente Levin**
Horten havnevesen

Styret i KS Bedrift Brann og redning

- **Leder Per Olav Pettersen**
Vestfold Interkommunale Brannvesen
- **Nestleder Anne Hjort**
Asker og Bærum brannvesen IKS
- **Medlem Per Gunnar Pedersen**
Salten brann og redning (ny)
- **Medlem Edvar Dahl**
Ofoten Interkommunale Brann og Redningsvesen
- **Medlem Torbjørn Mæhlumsveen**
Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS
- **Varamedlem Kim Haugan**
Vestviken 110 IKS (ny)
- **Varamedlem Jan Røilid**
Kristiansandsregionen brann og redning IKS
- **Varamedlem Nils Erik Haagenrud**
Rogaland brann og redning (ny)

Henry Ove Berg (Rogaland brann og redning IKS) og **Jan Gaute Bjerke** (Nedre Romerike brann- og redningsvesen) gikk ut av bransjestyret ved årsmøtet 2018.

KS Bedrifts representanter i fylkesstyrene i KS

- **Nina Neset**
Romerike Revisjon IKS (Akershus)
- **Tore Lundestad**
Borg Havn (Østfold)
- **Per Olav Pettersen**
Vestfold Interkommunale Brannvesen (Vestfold)
- **Rune Hvass**
Arendal Havn KF (Agder)
- **Anne Berit Steinseth**
Renovasjonen i Grenland IKS (Telemark)
- **Wenche Risdal Lund**
IKA Kongsberg (Buskerud)
- **Morten Finborud**
Hias IKS (Hedmark)
- **Astrid Nyquist**
Beitostølen Helsesportsenter (Oppland)
- **Kjell Øyvind Pedersen**
IVAR IKS (Rogaland)
- **Steinar Nævdal**
BIR AS (Hordaland)
- **Terje Førde**
Kryss-revisjon (Sogn og Fjordane)
- **Jan Egil Korseberg**
Romsdalshalvøya Interkommunale Renovasjonsselskap (Møre og Romsdal)
- **Inge Storås**
Revisjon Midt-Norge IKS (Sør-Trøndelag)
- **Håvard Bye**
Brannvesenet Midt IKS (Nord-Trøndelag)
- **Barry Larsen**
Trollfjord Kraft (Nordland)
- **May-Tove Grytnes**
Opplæringskontoret for offentlig sektor i Troms (Troms)
- **Ingolf Eriksen**
Vardø Havn (Finnmark)

Årsregnskap

	Note	2018	2017
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Driftsinntekter			
Kontingent	1	35 525 474	35 784 026
Salgs- og driftsinntekter	1	7 770 229	5 528 768
Sum driftsinntekter	1	43 295 704	41 312 794
Driftskostnader			
Lønnskostnad	2,3,7	(27 547 361)	(25 654 108)
Avskr. på varige driftsmidler og imm.eiend.	4	(69 176)	(180 410)
Annen driftskostnad	5	(17 015 201)	(13 567 678)
Sum driftskostnader		(44 631 738)	(39 402 196)
DRIFTSRESULTAT		(1 336 035)	1 910 598
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Finansinntekter			
Annen renteinntekt		192 356	242 841
Annen finansinntekt		5 361	75
Sum finansinntekter		197 718	242 916
Finanskostnader			
Annen rentekostnad		(2 616)	(724)
Annen finanskostnad		(14 031)	(2 027)
Sum finanskostnader		(16 648)	(2 751)
NETTO FINANSPOSTER		181 070	240 165
ORDINÆRT RES. FØR SKATTEKOSTNAD		(1 154 965)	2 150 763
Skattekostnad på ordinært resultat	6	723 013	(7 116)
ÅRSRESULTAT		(431 952)	2 157 879
OVERF. OG DISPONERINGER			
Overføringer annen egenkapital		(431 952)	2 157 879
SUM OVERFØRINGER OG DISPONERINGER		(431 952)	2 157 879

Balanse

	Note	2018	2017
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel		730 129	0
Sum immaterielle eiendeler		730 129	0
Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontorm. o.l.	4	1 856 241	0
Sum varige driftsmidler		1 856 241	0
Finansielle anleggsmidler			
Andre fordringer		590 843	315 339
Sum finansielle anleggsmidler		590 843	315 339
SUM ANLEGGSMIDLER		3 177 213	315 339
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Kundefordringer	8	356 078	540 999
Andre fordringer		2 334 471	397 449
Sum fordringer		2 690 548	938 448
Bankinnskudd, kontanter o.l.	9	25 440 960	26 955 043
Sum bankinnskudd, kontanter o.l.		25 440 960	26 955 043
SUM OMLØPSMIDLER		28 131 508	27 893 492
SUM EIENDELER		31 308 721	28 208 831
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	10	20 362 095	20 794 047
Sum opptjent egenkapital		20 362 095	20 794 047
SUM EGENKAPITAL	10	20 362 095	20 794 047
GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		2 454 837	43 294
Skyldig offentlige avgifter		2 098 653	2 035 222
Annen kortsiktig gjeld		6 393 136	5 336 267
SUM KORTSIKTIG GJELD		10 946 627	7 414 783
SUM GJELD		10 946 627	7 414 783
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		31 308 721	28 208 830

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk for små foretak.

Salgsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen. Andelen av salgsinntekter som knytter seg til fremtidige serviceytelser balanseføres som uopptjent inntekt ved salget, og inntektsføres deretter i takt med levering av ytelsene.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er opført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlenes forventede økonomiske levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Dersom gjenvinbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til gjenvinbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi av bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen vil generere.

Pensjoner

KS Bedrifts pensjonsansvar er dekket gjennom pensjonsordningen i Kommunal Landspensjonskasse. Denne ordningen gir en definert ytelse og tilfredsstiller kriteriene for det som betegnes som en "Multiemployer-

plan", da det foretas lineær opptjening basert på forventet sluttlønn. Beregningen er basert på en rekke forutsetninger herunder diskoterinsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, samt aktuarmessige forutsetninger om dødelighet og frivillig avgang.

Pensjonsordningen regnskapsføres etter reglene for små foretak. Forpliktelse og premiefond balanseføres ikke, og løpende innbetalinger kostnadsføres og presenteres som lønnskostnader i årsregnskapet.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 22% på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet og nettoført. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli nyttiggjort.

Selskapet har ikke endret regnskapsprinsipp fra 2017 til 2018.

Note 1 - Driftsinntekter

	2018	2017
Spesifikasjon av driftsinntekter		
Kontingentinntekter	35 525 474	35 653 921
OU-midler	2 521 915	2 337 134
Salgsinntekter	5 248 314	3 369 084
Totalt	43 295 703	41 312 794

Note 2 - Lønnskostnader etc.

	2018	2017
Spesifikasjon av lønnskostnader		
Lønn	20 992 177	19 394 723
Arbeidsgiveravgift	3 399 209	3 130 281
Pensjonskostnader	2 773 527	2 644 879
Andre relaterte ytelser / refusjoner	382 448	484 225
Sum	27 547 361	25 654 108

Foretaket har sysselsatt 20,2 årsverk i regnskapsåret.

Note 3 - Lønnskostnad

Ytelser til ledende personer og revisor

	Lønn	Pensjonsutg.	Annen godtgj.	Sum
Daglig leder	1 403 394	153 098	8472	1 564 964
Styreleder*	286 666		23 693	286 666
Styremedlemmer	268 249			268 249

* Det er utbetalt et ekstraordinært honorar til styreleder i forbindelse med bistand til blant annet rekruttering av ny administrerende direktør.

Selskapet er forpliktet til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Honorar til revisor består av:

Lovpålagt revisjon	57 548
Annen bistand revisor	47 093
Samlet honorar til revisor	104 641

Note 4 - Avskrivning på varige driftsmidler

	2018	2017
Inventar, verktøy, kontorm.		
Anskaffelseskost pr. 1/1	205 453	205 453
Tilgang i året	1 925 418	
Avgang i året		0
Anskaffelseskost pr. 31/12	2 130 871	205 453
Akk. av/nedskr. pr 1/1	205 453	25 043
+ Ordinære avskrivninger	69 176	180 410
Akk. av/nedskr. pr. 31/12	274 629	205 453
Balanseført verdi pr 31/12	1 856 242	0
Prosentstatts for ord. avskr.	5-13 år - lineært	3-7 år - lineært

Note 5 - Annen driftskostnad

	2018	2017
Tilskudd	6 000	31 000
Reisekostnader	2 035 591	2 667 853
Konsulentttjenester	4 849 690	3 637 589
Kontingenter	223 597	409 464
Husleie og felleskostnader	3 286 941	2 040 676
Møter, kurs og representasjon	3 369 201	1 590 444
IKT, rekvisita og inventarkostnader	3 338 894	2 328 475
OU-midler	-253 000	751 679
Annen driftskostnad	158 287	110 499
Sum	17 015 201	13 567 679

Note 6 - Skattekostnad på ordinært resultat

KS Bedrift er i hovedsak ikke skattepliktig, men for den andel som gjelder salg av kurs, konferanser og andre tjenester beregnes det ordinær skatt.

	2018	2017
Beregning av årets skattegrunnlag		
Skattepliktig resultat	-3 143 533	- 130 124
Årets endring utsatt skatt	-723 013	-7116
Betalbar skatt av årets skattegrunnlag	0	0

Note 7 - Pensjoner

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Selskapet har pensjonsordninger som omfatter i alt 22 personer. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Forpliktelsene er dekket gjennom et forsikrings-selskap.

	2018	2017
Pensjonskostnad løpende innbetalinger	3 159 876	2 998 645
Ansattes andel	-386 449	-353 766
Arbeidsgiveravgift	391 067	372 927
Netto pensjonskostnad	3 164 594	3 017 806

	2018	2017
Opptjente pensjonsforpliktelser	62 734 582	53 990 276
Brutto påløpte pensjonsforpliktelser	62 734 582	53 990 276
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	46 105 580	38 055 332
Arbeidsgiveravgift	2 344 689	2 246 827
Netto pensjonsforpliktelse inkl. arb.giv.avgift	18 973 691	18 181 771

Ved beregning av AFP legges til grunn at 20 % av det aktuelle årskull fratrer ved fylte 62 år, 30 % ved fylte 63 år, 40 % ved fylte 64 år, 50 % ved fylte 65 år og 60 % ved fylte 66 år. Pensjonsordningen regn-

skapsføres etter regler for små foretak. Forpliktelse og premiefond balanseføres derfor ikke i balansen.

FORUTSETNINGER	31.12.2018	31.12.2017
Diskonteringsrente	2,60%	2,30%
Lønnsvekst	2,75%	2,50%
G-regulering	2,50%	2,25%
Pensjonsregulering	1,73%	1,48%
Forventet avkastning	4,30%	4,00%
Aga-sats	14,10%	14,10%
Amortiseringstid	15	15
Korridorstørrelse	10,00%	10,00%

De aktuariemessige forutsetningene er basert på vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring når det gjelder demografiske faktorer.

Note 8 - Fordringer og gjeld

	2018	2017
Kundefordringer	398 031	540 999
Avsetning tap kundefordringer	-41 953	0
Andre fordringer	2 334 471	397 449
Sum fordringer	2 690 549	938 448
Gjeld		
- Leverandørgjeld	2 454 837	43 294
- Skyldig offentlige avgifter	2 098 653	2 035 222
Sum	4 553 490	2 078 516
Gjeld		
- OU-midler	3 716 996	3 389 569
- Skyldig lønn og feriepenger	2 167 889	1 946 698
- Annen kortsiktig gjeld	508 251	
Sum annen kortsiktig gjeld	6 393 136	5 336 267
Sum gjeld	10 946 626	7 414 783

Note 9 - Bankinnskudd, kontanter o.l.

I posten for bankinnskudd inngår egen konto for bundne skattetreksmidler med kr 2 335 880. Skyldig skattetrekk er kr 1 035 880.

Note 10 - Egenkapital

Spesifikasjon egenkapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Pr 1.1.	20 794 047	20 794 047
Tilført fra årsresultat	-431 952	-431 952
Anvendt til årsresultat	0	0
Andre transaksjoner:	0	0
Pr 31.12.	20 362 095	20 362 095

Revisors beretning

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i KS Bedrift

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for KS Bedrift som består av balanse per 31. desember 2018 og resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av foreningens finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av foreningen i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i foreningens årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til foreningens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle foreningen eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foreningens interne kontroll;
- vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om foreningens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at foreningens evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

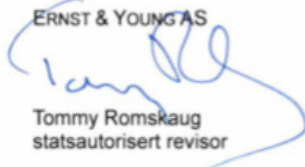
Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foreningens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 12. mars 2019

ERNST & YOUNG AS

Tommy Romskaug
statsautorisert revisor

KS Bedrift

Haakon VIIIs gate 9, 0161 Oslo

Postboks 1378 Vika, 0114 Oslo

Organisasjonsnummer: 912868222

Telefon: 24 13 27 00 / E-post: ksbedrift@ksbedrift.no

